

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Департамент освіти Сумської обласної державної адміністрації
Інститут педагогіки НАПН України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
Українська асоціація дослідників освіти

**ОСВІТА ДЛЯ XXI СТОЛІТТЯ: ВИКЛИКИ, ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ**

**EDUCATION FOR THE 21st CENTURY: CHALLENGES, PROBLEMS,
PROSPECTS**

Матеріали VI Міжнародної
науково-практичної конференції

26 грудня 2024 року

Суми
Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка

2025

*Рекомендовано до друку вченою радою
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
(протокол № 6 від 27.01.2025 р.)*

Редакційна колегія:

М. А. Бойченко – доктор педагогічних наук, професор
(відповідальний редактор);
А. А. Сбруєва – доктор педагогічних наук, професор;
О.М. Семенов – доктор педагогічних наук, професор;
Н.В. Коваленко – доктор педагогічних наук, професор;
А. К. Куліченко – доктор педагогічних наук, доцент;
М. М. Бикова – кандидат педагогічних наук, доцент;
Н. Г. Осьмук – кандидат педагогічних наук, доцент;
І. І. Проценко – кандидат педагогічних наук, доцент;
Ж. Ю. Чернякова – кандидат педагогічних наук, доцент;
І. А. Чистякова – кандидат педагогічних наук, професор

Освіта для ХХІ століття: виклики, проблеми, перспективи: матеріали
VI Міжнародної науково-практичної конференції (26 грудня 2024 року,
м. Суми). Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2025. 285 с.

Збірник містить матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта для ХХІ століття: виклики, проблеми, перспективи». У матеріалах конференції розглядаються актуальні напрями інноваційного розвитку освіти в глобальному та національному контекстах; трансформації системи освіти України в умовах сталого розвитку; виклики, проблеми та перспективи; освітні й дослідницькі практики в мистецтві та дизайні.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

Отже, для медичної освіти, на наш погляд, доречно поєднувати обидві форми навчання. Дистанційне навчання є ефективним інструментом для теоретичних знань, а очне, у свою чергу, є незамінним для розвитку практичних навичок та може збагатити дистанційне щодо організації освітнього процесу та підвищення якості професійної освіти. Доцільно при виборі форми навчання брати до уваги пріоритети, індивідуальні можливості, інтереси здобувачів освіти. Ідеальний варіант – змішана форма навчання, що поєднує теорію онлайн та практику на місцях (в лабораторіях вишу, лікарнях, клініках тощо). Припускаємо, що у майбутньому саме змішана форма навчання стане оптимальною та ефективною завдяки застосуванню дистанційних, Internet та мобільних технологій.

ЛІТЕРАТУРА

Положення про організацію освітнього процесу у Запорізькому державному медико-фармацевтичному університеті. (2024). Режим доступу: https://nmv.mphu.edu.ua/upload/normatyvni_dokumenty_mphu/OOP_2024.pdf

Іванчук Марія

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Величко Ольга

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО САМОСТВЕРДЖЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Сучасна освіта ставить на перший план проблему виховання громадянина, спрямовану на реалізацію демократичних цінностей, щоб люди були зацікавлені в досягненні суспільно значущих цілей, несли відповідальність за долю суспільства як за власність, сприяли гармонізації інтересів особистості, суспільства та держави, а також зменшували або долали. визнаності між ними.

Виховання справжніх патріотів та свідомих громадян можливо лише зберегти через самобутність українського народу, що базується на високому рівні національної свідомості та самосвідомості суспільства [3, с.10].

У державних законодавчих актах наголошується на значимості освіти та виховання особистості, спрямованих на любов до Батьківщини та усвідомлення громадянського обов'язку, шляхом поєднання духовних, національних і загальнолюдських цінностей.

Згідно із «Тлумачним словником української мови», «самоствердження» – це ствердження себе, своєї особистості, визнання своєї цінності, значущості своєї особи.

Освіта для XXI століття: виклики, проблеми, перспективи

Самоствердження молодших школярів на уроках «Я досліджую світ» (громадянська та історична освітня галузь) є аспектом розвитку особистості, після чого в цей період діти починають формувати власні погляди на навколишній світ, розуміти свою роль у суспільстві [1, с.43].

Громадянська та історична освітня галузь спрямована на те, щоб допомогти учням зрозуміти важливість їхньої участі в житті суспільства. Вивчаючи історію, діти мають можливість пізнавати з великою кількістю прикладів людей, які змінили події або стали еталоном для інших, що сприяє розвитку відчуття власної значущості. Через вивчення таких історичних постатей, як герої, лідери та видатні особистості, школярі вчаться.

У той же час діти вчаться жити в колективі, спільно виконують завдання, уникати та вирішувати конфліктні ситуації. Аналіз досліджень показує, що за умов взаємодії та колективного вирішення навчальних завдань стає можливим розвиток особистості, здатної визнавати та поважати цінності інших людей. Це сприяє формуванню навичок спілкування і співпраці з членами групи чи суспільства, досягненню взаєморозуміння і взаємоповаги до кожного, а також вихованню таких якостей, як:

- розвиток толерантності, співчуття, доброзичливості, турботи, а також почуття солідарності та рівності;
- формування загальнолюдських цінностей і загальновизнаних норм поведінки;
- здатність об'єднуватися з іншими членами суспільства для вирішення спільних завдань;
- здатність формулювати власні судження та аналізувати реальність;
- розуміння соціальних норм і правил поведінки, а також повага до них;
- знання законів і основних прав людини;
- усвідомлення особистої відповідальності та громадянського обов'язку;
- уміння цінувати свободу та користуватися нею;
- розуміння важливості особистої відповідальності для дітей покоління Z [2, с.15].

Можна сказати, що виконуючи спільне завдання, молодший школяр компенсує втрачену увагу до своєї персони, усвідомлює свою важливість у колективі (його чують, він вислуханий, до його думки прислухаються), проявляє свою ініціативу, самостійність, лідерські якості, вміння працювати в колективі, беручи до уваги інтереси інших. Цим самим підрастаюча особистість набуває якостей інноватора та громадянина, який

уміє ухвалювати відповідальні рішення та дотримується прав людини. Учитель, у процесі спілкування учнів, своїми діями формує і підтримує у них самоповагу, яка відображає те, наскільки вони приймають себе такими, якими вони є. Задоволеність собою в цілому, тобто самоствердження – це наслідок високої самооцінки тих своїх якостей, які людина вважає найважливішими. Індивіди з високою самоповагою більш самостійні і менш навіювані. Позитивно ставлячись до себе, вони, як правило, добре «приймають» і оточуючих, тоді як негативне ставлення до себе часто поєднується з недовірливим чи недоброзичливим ставленням до інших людей. Висока самоповага вкрай необхідна для всього процесу розвитку особистості і для її соціалізації зокрема.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безкоровайна О. В. (2018). Самоствердження особистості: постановка проблеми у контексті освітніх виховних технологій. Директор школи, ліцею, гімназії. № 3. С. 42- 48.
2. Луцьок А. М. (2003). Василь Сухомлинський про педагогічну майстерність учителя: монографія. Луцьк: Надстир'я.
3. Третяк О. П. (2013). Методика виховання у молодших школярів ціннісного ставлення до людини в навчально-виховному процесі: метод. посіб.; Ін-т проблем виховання НАПН України. К іїв: Вид-во Ін-ту проблем виховання НАПН України.

Олександр Ількаєв

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

РОЛЬ СТАЖУВАННЯ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ МУЗИЧНИХ ФАХІВЦІВ

Існує чимало прикладів фахівців музичної та медіасфери, які самостійно розвивають свої навички, а дехто навіть досягає успіху, керуючись лише інтуїцією. Проте не всім притаманне таке тонке відчуття. Натхненні цими історіями успіху, люди різних вікових категорій, особливо підлітки, вирішують спробувати свої сили, спочатку вступаючи до університетів, а згодом будуючи кар'єру. Проте і в українській, і у світовій практиці є певні недоліки в системі освіти. Один із найкритичніших – розвиток компетентностей, які мало або зовсім не застосовуються в реальному житті, що змушує молодих фахівців витрачати час на перенавчання, довге стажування та підвищення кваліфікації. Це, на жаль, практично нівелює цінність освіти, у яку було вкладено кошти й роки навчання, та вимагає швидкого опанування нових знань безпосередньо на робочому місці. Отже, необхідно вдосконалювати методологію педагогіки, зокрема у музичній та медіасфері, щоб забезпечити випускників практичними навичками й підготувати їх до викликів сучасного світу, при цьому «запроваджуючи системні інноваційні заходи за всіма напрямками діяльності закладу освіти» (Куліченко, 2021).

Гузенко Оксана. Практичні аспекти розвитку наукового потенціалу магістрантів: виклики та можливості	134
Євтух Артем. Освітня депривація в умовах воєнного часу	137
Зигор Євгенія. Особливості сучасної вищої освіти медичної галузі	140
Іванчук Марія, Величко Ольга. Особливості національного самоствердження молодших школярів в процесі вивчення громадянської та історичної освітньої галузі	142
Ількаєв Олександр. Роль стажування під час підготовки музичних фахівців.....	144
Kandybei Veronika. New challenges and realities of the current system of obtaining higher medical education.....	146
Косташук Оксана. Інтерактивні технології навчання як засіб формування комунікативної культури молодших школярів.....	148
Коханова Наталія. Роль інтегрованих уроків у формуванні ключових компетентностей молодших школярів	150
Курок Олександр. Принципи відбору змісту формування професійної компетентності майбутніх економістів	152
Михайленко Наталія. Використання інтерактивних технологій у підготовці майбутніх учителів початкових класі на практичних заняттях з педагогіки у педагогічному коледжі	154
Мороз Євген. Психолого-педагогічні умови ефективного формування соціально-емоційних навичок молодших школярів у контексті сучасних освітніх реформ.....	156
Nestorenko Oleksandr, Verbenets Iryna. Psychological readiness of students to run their own business	159
Остапець Наталія, Прокопенко Ірина, Тітунова Валентина. Ефективні стратегії мотивації до професійної діяльності.....	161
Полежаєв Юрій. Методика CLIL на уроках іноземної мови як засіб підвищення мотивації до навчання серед учнівського загалу.....	163
Полуйко Захар. Виклики для студентів під час дистанційного навчання .	165
Предик Аліна, Соломон Христина. Роль самодисципліни у формуванні навичок тайм-менеджменту науковця	167
Предик Аліна, Сорокан Юлія. Проектна діяльність як інструмент формування навичок програмування у молодших школярів	170
Романюк Світлана. Навчально-мовленнєві ситуації у формуванні комунікативної компетенції молодших школярів	172
Смоліна Злата. Деякі аспекти впровадження дистанційної форми навчання в умовах воєнного стану	174
Соляненко Олена. Оптимізація іншомовного навчання в медичних вишах.....	176
Тверітінова Оксана. Роль інтерактивних технологій у розвитку пізнавальної активності здобувачів початкової освіти	178